

חזרה לארץ בראשית ...

בין יער למדבר – ספר המדבר בכל עוצמתו

מאת: אמיר דקל, רכז פעילויות OUTDOOR גיא-טבע

ארץ ישראל התברכה במגוון אדיר של נופים על תא שטח צנום ורזה אך יחד עם זאת מלא ועשיר באופיו ויופיו! מהרים מושלגים בצפון, דרך עמקים, אגמים, רכסי כורכר, חולות ומדבריות בדרום. בכתבה זו נתמקד באזור בתולי ומלא הפתעות הנמצא גיאוגרפית על הקו בין יער למדבר. הגיאוגרפים מכנים תופעה זו בשם: "ספר המדבר" שכן זהו אזור הגבול הטבעי בין המדבר לשכניו. יער יתיר – היער הנטוע הגדול ביותר בארץ, למעלה מ-30,000 דונם נטוע (!!!) והרי דרום הר-חברון מביאים איתם ריח ותחושה של "ארץ בראשית" ובנוסף ליופיים הכל כך מיוחד, הם מספרים לנו על ההיסטוריה והמנהגים העתיקים באזור זה, המוזכר לא פעם בתנ"ך. האזור מתאים לטיולים בכל חודשי השנה ולובש מעטפת חיצונית שונה בין עונה לעונה. האזור נכלל כאחד מהנדירים בעולם (!!!) במגוון מיני הצמחים הגדלים בו ליחידת שטח.

חברת גיא-טבע הכשירה מס' מסלולים באזור המתאימים לכל המשפחה, מתאימים לג'יפים, רכבים פרטיים ואופניים ומספקים טיול מהנה המשלב נופים, מסלולי הליכה קצרים, תצפיות על בע"ח, סיורים באתרים ארכיאולוגיים, מסלולי רכיבה באופניים ופינות חמד המתאימות לפיקניק מהנה בחיק הטבע.

איך מגיעים?

למגיעים מאזור המרכז- עולים על כביש 40 דרומה לצומת להבים (2 צמתים לפני ב"ש מצפון), פונים לפי השילוט לכיוון ערד\ ים המלח. משם נמשיך בנסיעה לכיוון צומת שוקת כשמשמאלנו יער להב. נמשיך לפי השילוט לערד\ים המלח (צומת שוקת ימינה ומיד אחרי 100 מ' שמאלה) . לאחר מס' ק"מ, ישנה פניה שמאלה המשולטת בשלט חום (סימן אוניברסאלי לאתר תיירות) ובו כתוב: " יער יתיר ". לאחר שפנינו רצוי להאט את מהירות הנסיעה כיוון שלאורך הכביש צפויים לנו מס' קפיצות לא צפויים וכמה בורות ערמומיים העורבים בשקט לנהג האורח... כבר לאחר מס' ק"מ נוכל להבחין מימינו ברכס הרי חירן הנישא לגובה של 650 מ' ומשמאלנו יער חירן הניטע ע"י קק"ל כחלק מפרויקט נטיעות גדול מאזור קיבוץ דביר ועד ליער יתיר. השביל ממשיך להתפתל ואנחנו איתו, מימין נחל אשתמוע – נחל אכזב השוטף מס' פעמים בשנה (מחזה מומלץ לצפייה בעת שיטפונות בעונת החורף), נמשיך עם הכביש ובשלב מסוים נכנס לתוך היער. זה הזמן לפקוח טוב טוב את העיניים כי יש סיכוי מצוין לראות את צבי הנגב, חוגלות, תנים ושועלים, במיוחד בשעות הבוקר

המוקדמות ושעות בין הערביים. נמשיך כל הזמן לפי השילוט לכיוון הר עמשא \ שני (לבנה), לאורך הדרך ישנם מס' חניוני פיקניק ופינות חמד הכוללות ספסלי עץ, ברזי מים, מנגלים ופחים – מומלץ ביותר לעצור עם פק"ל קפה לקפה של בוקר בצל העצים. נחפש פניה ימינה בשלט לבן ליישוב שני (לבנה), מיד לאחר הפניה נוכל להבחין במטעי התפוחים, נקטריות, דובדבנים וכרמי ענבים המשרים אווירת טוסקנה, מימינו אתר עתיקות הנקרא "חורבת ע'נים" – כ-50 מרתפי מגורים בצורת מערות מתקופת המקרא, רובן מתחת לפני הקרקע. אך המבנה המשמעותי ביותר הוא שריד של בית כנסת עתיק מתקופת התלמוד (ניתן להיכנס ולראות), ככל הנראה אחד מהשרידים הבודדים לבתי כנסת מאותה תקופה (בנוסף לסוסיא, מעון ואשתמוע).

מומלץ ביותר לעצור לטיול רגלי באתר ומשם להמשיך רגלית ל "דרך המתקנים החקלאיים" – שביל הליכה בצילו של היער, ולאורכו מגוון מתקנים אשר שימשו לעיבוד התוצרת החקלאית שהופקה באזור זה, שנחשב לאחד האזורים הטובים ביותר לחקלאות בשל תנאי האקלים וגובהו הטופוגרפי הרם. ניתן למצוא בצידי השביל בתי בד, גת, בורות מים וגדרות אשר נועדו לתחום צאן. ממצאים אלו מעידים על תרבות עשירה ומס' אוכל רב אשר התגורר באזור זה. (שעה לשני האתרים הללו מספיקה בהחלט לקצב של כל המשפחה).

נחזור לרכב ונמשיך את טיולנו, הפעם נתקדם עם הכביש מזרחה, נקיף את שני(לבנה) מימין ולאחר כמה מאות מטרים נגיע למתחם חקלאי גדול ובו גידולי כרמים, נקטריות ותפוחים. נפנה ימינה לפי שילוט: הר עמשא 2 בשלט קטן המונח על גדר מימינו, נרד לכמה עשרות מטרים לשביל לבן (עביר לכל כלי הרכב) בחיבור לכביש נפנה ימינה. כאשר הכביש הסלול נגמר ואנו מוצאים עצמנו על שביל לבן ניקח שמאלה בהזדמנות הראשונה ופתאום יתגלה לנו (מימין) מאגר מים ענק. נמשיך מעט ומשנהיה ממש מדרום למאגר נעצור ונרד במדרגות הסלע לתצפית על המאגר.

"מאגר יתיר" – מאגר מהמם ביופיו ובצבע המים התכלת אשר ישר מעלה בראשנו תמונה של חופי תאילנד... מי המאגר מובאים מאקוויפר שוקת ע"י שאיבה ומנוצלים במהלך חודשי הקיץ לשימוש חקלאי והשקיית המטעים בכל האזור. המאגר אוגר קרוב ל 670,000 מלמ"ק כאשר הוא מלא.

חברת גיא-טבע הכשירה מסלול אופניים ייחודי באזור זה המסתיים במאגר. מומלץ ביותר!!! (ניתן למצוא פרטים נוספים באתר האינטרנט של גיא-טבע). תצפית המאגר מאובזרת בשולחנות פיקניק ופחים למען נוחות המטיילים – אחלה מקום לפיקניק וארוחת צהריים בטבע.

נעלה חזרה לרכב , נמשיך עם השביל המקיף את המאגר עד שנחזור לכביש ממנו הגענו. נשתלב חזרה לכביש והפעם נמשיך בו ישר כל הזמן. הכביש יוביל אותנו לקיבוץ הר עמשא. ממש מול שער הקיבוץ ישנה רחבה בה ניתן להחנות את הרכב, שביל קטן להולכי רגל היוצא מימין לשער הכניסה של הקיבוץ (מחוץ לתחומי הקיבוץ) יוביל אותנו לנק' "תצפית על הר עמשא", הפעם נפתחים בפנינו בקעת ערד והר עמשא בכל עוצמתם (הר עמשא נקרא על שמו של עמשא – שר צבאו של דויד המלך). אם נמשיך ללכת לכיוון דרום נגלה מבנה אבנים המסודרות על האדמה ויוצרות מעין שביל . זוהי הדרך הרומית אשר בעבר שימשה כציר להעברת סחורות כחלק מהדרך הראשית מירושלים לאילת. נחזור לרכב והפעם נתחבר עם הכביש היורד לתוך בקעת ערד, בעצם אנו נפרדים מיער יתיר. לאוהבי היין שבינינו מאוד מומלץ לעצור ביקב יתיר המייצר יין משובח מענבי הכרמים של יתיר בהצלחה בינלאומית.(היקב נמצא בבקעת ערד וישנו שילוט ברור). החוויה של "בין יער למדבר" תשאיר בכם ללא ספק זיכרון מתוק של נופים, ריחות וטעמים מחבל ארץ לא נודע, נוף בראשית שלא יוצא לחוות בהרבה מקומות בעולם. חברת גיא-טבע מציעה טיולים בהדרכה מקצועית של טובי המדריכים באזור זה ושילוב של פינות חמד בראשיתיות ולא מוכרות . להתראות בטיול הבא !!!

אמיר דקל,

רכז פעילויות 0867008 גיא-טבע,

amir@geo-teva.co.il :E-mail

טלפון: 08-6909305

פקס: 08-6909310

פלאפון: 052-5013310

גיא טבע - יעוץ סביבתי
Outdoor Activities
www.geo-teva.co.il

